

تجزیه (تحلیل صرفی) در یک نگاه

کلمه در عربی: فعل - اسم - حرف

فعل: زمان (ماضی - مضارع - امر؟) - صیغه؟ - مجرد یا مزید؟ (کدام باب؟) - معتل یا صحیح؟ معرب یا مبنی؟

لازم یا متعدی؟ - معلوم یا مجهول؟
مثال: القرآن يُخاطبُ جميعَ أبناءِ البشرِ على مرِّ العصورِ

يُخاطبُ:

اسم: جنس (مذکر یا مؤنث؟) - عدد (مفرد - مثنی یا جمع؟) - معرفه یا نکره؟ - جامد یا مشتق؟

معرب یا مبنی؟ - منصرف یا غیر منصرف؟ - از جهت حرف آخر (مقصور - منقوص - ممدود یا صحیح الآخر؟)

العصور:

حرف: الف (عامل؛

جرّ؛ من - على - فى ... *** ناصبه: أن - لن - حتى ... *** جازمه: لاى نهى - لم - لما ...

ب) غیر عامل؛

۱- حرف عطف: و - ف - ثم ... *** ۲- حرف إستفهام: إ - هل ...

۳- حرف ندا: يا *** ۴- حرف استقبال (آینده): سوف - س .

على:

• **جمله یا فعلیه است یا اسمیه:** الف (جَلَسْتُ فى زاویهِ الغرْفَةِ . ب) الشَّهْدَاءُ فى ذَاكِرَتِنَا .

الف) جمله فعلیه؛ ۱ - فعل (معلوم) - فاعل - مفعول (اگر فعل متعدی باشد) - جار و مجرور و ...

۲ - فعل (مجهول) - نائب فاعل - مضاف الیه - جار و مجرور ...

ب) جمله اسمیه؛ مبتدا - خبر (مفرد - جمله - شبه جمله) - شبه جمله = جار و مجرور - ظرف

*** جمله هایی که با افعال ناقصه، حروف مشبیه بالفعل و لای نفی جنس شروع می شوند نیز جزء جمله های اسمیه

محسوب می شوند و دارای اسم و خبر هستند.